تاریخچهٔ وزارت عدلیه

بسم الله الرحمٰن الرحیم

الحمد لله رب العٰلمین والصلوٰة والسلام علی سید المرسلین وعلی آله وأصحابه أجمعین

تاریخچهٔوزارت عدلیه

تاریخ هر جامعه، معرف هویت اجتماعی، سیاسی و فرهنگی منحصر به خود آن است و ملت ها در روند تکامل تاریخی خود در عرصه‌های گوناگون، دستخوش رویدادها و دگرگونی‌های مختلف گردیده اند. آگاهی از این سیر تاریخی و شناخت تحولات به وقوع پیوسته در ادوار مختلف زندگی نسل‌های گذشته، مسلماً از نیازهای اساسی و مبرم هر جامعه به شمار می‌رود.

روی این ملحوظ، ساختارهای سازمانی وزارت عدلیه از ابتدای تشکیل با فرازها و نشیب های فراوان روبرو بوده است؛ ولی در همه حالات در شکل‌دهی و تکوین نظام حقوقی افغانستان، بر مذهب حنفی منیف شریعت اسلامی استوار بوده است.

بر همین اساس، آگاهی نسل حاضر و نسل‌های آینده از حقایق و واقعیت‌های تاریخی یا به تعبیر دیگر، از تاریخچه و سوابق وزارت عدلیه، با درنظرداشت رویکردها و ابتکارات این اداره به خصوص در عرصهٔ قانون‌گذاری، اهمیت خاص و جوهری دارد و تذکر این تحولات و انفعالات موجب برجسته‌سازی نقش این وزارت در نظام حقوقی کشور می‌گردد، از اینرو در این نوشتار به‌گونه‌ای اجمالی طور ذیل وزارت عدلیه معرفی میگردد:

دورهٔ شاه امان الله خان:

در این دوره، در عرصه های سیاسی، اقتصادی، اداری و قضایی تحولات ذیل به میان آمد:

در ماه حمل سال ۱۲۹۸هـ.ش وزارت عدلیه به نام نظارت عدلیه تأسیس گردید و محمد ابراهیم خان بارکزایی به حیث اولین وزیر و میر زمان الدین خان بدخشی به حیث مستشار آن ایفای وظیفه مینمودند.

در تشکیل وزارت مذکور چهار نوع محاکم وجود داشت: "محکمه اصلاحیه، محکمه ابتدائیه، محکمه مرافعه و محکمه تمیز" همه دعاوی اولاً به محاکم اصلاحیه راجع میگردید، اگر طرفین به صلح راضی نمیشدند، قضیه به محاکم ابتدائیه راجع میگردید. فیصله های محاکم تمیز به استثنای حکم اعدام و حبس دوام که توسط وزیر عدلیه به صحهٔ پادشاه میرسید، واجب التعمیل بود.

از سوی هم، شورای علوم، شورای دولت و محفل وضع قوانین تأسیس شد که این نهادها به تدوین نظامنامه های متعددی اقدام نمودند و نظامنامه های مذکور در مطبعهٔ دایرهٔ تحریرات مجلس عالی وزراء و بعداً در مطبعهٔ رفیق به چاپ میرسید.

جریدهٔ ابلاغ به روز دوشنبه اول حمل ۱۳۰۰هـ.ش مطابق با ۲۱ مارچ ۱۹۲۱ میلادی به مدیریت مسئولی مدیر میرزا محمد اکبرخان به زبان های پشتو و دری به نشرات آغاز نمود، جریدهٔ متذکره وظیفهٔ جریدهٔ رسمی امروزی را داشت و در آن برخی فرامین، اعلامیه های پادشاهی و غیره طبع و در شهرهای کابل و کندهار غرض آگاهی مردم روی دیوارها نصب میگردید.

در مادهٔ ۳۳ نظامنامهٔ تشکیلات اساسیه تحت عنوان ادارهٔ مرکزی، ضمن معرفی وزارت عدلیه وظایف آن چنین ذکر گردیده است: "در افغانستان برای منتظم گردانیدن امور عدلیه و قوه انضباطیه وزارت عدلیه مأمور میباشد".

در سال ۱۳۰۰ هـ.ش در نظامنامهٔ مذکور تشکیل وزارت عدلیه چنین آمده است:

- مدیریت امور حقوقیه؛
- مدیریت اجرائیه؛
- مدیریت امور تجاریه؛

وزارت عدلیه

همچنان در مادهٔ ۳۵ نظامنامهٔ مذکور چنین آمده است:

"در وزارت عدلیه هیئت عالیهٔ تمیزیه، ریاست کوتوالی، مدیریت مأمورین، سرکاتبیت محاسبه، سرکاتبیت تحریرات و سرکاتبیت اوراق موجود است".

در این دوره، سردار حیات الله خان به حیث وزیر عدلیه ایفای وظیفه مینمود. در همین حال، دارالقضاء نیز با ترکیب ذیل در تشکیل این وزارت وجود داشت:

قاضی عسکری، قاضی مرافعه حقوق، قاضی مرافعه جزا، قاضی ابتدائیه حقوق، قاضی ابتدائیه جزا، قاضی محکمهٔ مأمورین ابتدائیه و مرافعه، قاضی وثیقهجات و قاضی محکمه اصلاحیه.

از سوی هم، به منظور تدوین بهتر نظامنامه ها، به تاریخ ۲۴ سنبله ۱۲۹۹ هـ.ش محفل وضع نظامنامه ها تحت ریاست سردار شیر احمد خان و معاونیت بدری بیگ ترکی به میان آمد که بعداً به شورای دولت مسمی شد. نیک محمد خان، فتح محمد خان، جمعه خان، حبیب الله خان، عبدالغنی خان، نجف علی خان و محمد قاسم خان اعضای این شوری بودند. در نتیجهٔ تلاش دوامدار آنها، حدود ۷۶ نظامنامه تدوین و طی مراحل گردید که مهمترین و بزرگترین سند سیاسی و حقوقی آن، نظامنامهٔ اساسی دولت عدلیه افغانستان مصوب سال ۱۳۰۱هـ.ش لویه جرگهٔ پغمان میباشد.

هرگاه برای وزارت یا ادارهای تدوین نظامنامه های ضرورت میشد، وزارت یا ادارهٔ مربوط طرح آنرا تسوید و به شورای دولت احاله میکرد، شورای مذکور بعد از غور، طرح را به مجلس عالی وزراء تقدیم مینمود و بعد از تصویب از طرف شاه، منظور و جهت تطبیق به مرجع مربوط سپرده میشد.

دورهٔ امیرحبیب الله خان:

امیرحبیب الله خان در تشکیلات دولتی خود، وزیر مشخص عدلیه نداشت و ملا صاحبخان به عنوان مولوی جنگ، ملک محسن خان والی کابل و سید محمد یاور، امور وزارت عدلیه و ریاست تمیز را به پیش میبردند و قضایا را فیصله میکردند. همچنان یک مجلس نیز به نام تنظیم اسلامیه به ریاست محمد اعظم خان تتمدرهـ ای وجود داشت.

گرچه وزارت عدلیه در دورهٔ مذکور وجود نداشت؛ اما در صفحه (۷۶)کتاب یادداشت های استاد خلیلی آمده است که از برخی نظامنامه های دورهٔ امانیه استفاده نسبی صورت میگرفت؛ به گفتهٔ مرحوم محمد علم فیضزاد که در کتاب سیمینار دوم فردای افغانستان مقاله های نگاشته است، امیر به تدوین اصولنامه اساسی نیز پرداخت که به مرحله انفاذ نرسید؛ اما ناگفته نباید گذاشت که کلیه فرامین و اوامر وی در جریدهٔ حبیب الاسلام نشر میگردید.

علاوه بر آن، اصولنامهٔ اساسی سال ۱۳۰۹ هـ.ش دیوان عالی را عندالاقتضاء غرض محاکمهٔ وزرای دولت طوری پیشبینی نموده بود که بعد از انجام دادن امر محوله لغو میگردید و محمد نادر شاه آنرا سرپرستی میکرد.

از سوی هم، مجلهٔ حی علی الفلاح ارگان نشراتی جمعیت العلماء در ماه جوزای سال ۱۳۰۹ هـ.ش تحت نظر ملا بزرگ صاحب تگاب و سرمحرری ملا میرغلام خان چپرهاری به نشرات آغاز نمود.

تشکیل وزارت عدلیه از سال ۱۳۱۱ الی سال ۱۳۳۵ هـ.ش:

تشکیل وزارت عدلیه در این دوره شامل؛ وزیر، معین، رئیس تمیز، رئیس اصلاحیه، رئیس جمعیت العلماء، مدیر قلم مخصوص، مدیر اجرائیه و مأمورین، مدیر تفتیش، مدیر محاسبه، مدیر اوراق و مدیر کنترول بود.

تشکیل وزارت عدلیه از سال ۱۳۳۵ الی سال ۱۳۴۰هـ. ش:

تشکیل وزارت عدلیه در این دوره شامل؛ وزیر، معین، مدیر قلم مخصوص، مدیر عمومی تدوین قوانین (محمد موسی شفیق)، رئیس تمیز، رئیس جمعیت العلماء، مدیر عمومی تفتیش، مدیر مأمورین، مدیر مجلهٔ الفلاح (محمد یعقوب کمک)، مدیر لوازم و مدیر اوراق بود.

علاوه بر آن، به منظور تنظیم امور تقنینی در سال ۱۳۳۷ هـ. ش، اصولنامهٔ نشر و مشروعیت قوانین نیز تدوین و طی مراحل گردید.

تشکیل وزارت عدلیه از سال ۱۳۴۰ الی سال ۱۳۴۹ هـ. ش:

تشکیل وزارت عدلیه در این دوره شامل؛ وزیر، معین، رئیس تمیز، رئیس جمعیت العلماء، مدیر عمومی تدوین قوانین (این مدیریت در سال ۱۳۴۲ هـ. ش به ریاست ارتقاء داده شد و در سال ۱۳۴۲ هـ.ش قانون ادارهٔ فتاوی و تقنین، در داخل ۱۰ ماده طی مراحل گردید)، مدیر قلم مخصوص، مدیر عمومی اداری، مدیر بودجه، مدیر مأمورین، مدیر محاسبه، مدیر اوراق و مدیر خدمات بود.

قانون اساسی ۱۳۴۳ هـ. ش تأسیس ستره محکمه را منحیث رکن بزرگ قوای ثلاثه پیشبینی نمود. به تأسی از آن، در ماه اسد ۱۳۴۵ هـ.ش ستره قضائي ټولنه به ریاست محمد قدیر ترهکی منحیث هسته مستقل قضائی تأسیس گردید و قضاء از تشکیل وزارت عدلیه مجزا شد.

مطابق مادهٔ یکصدوبیست و هفتم قانون اساسی ۱۳۴۳ هـ. ش که در آن تشکیل ستره محکمه پیشبینی گردیده بود، در قانون مذکور ادارهٔ مدعی العمومیت (لوی څارنوالی) نیز پیشبینی شده بود. ادارهٔ متذکره تا سال ۱۳۵۹ هـ.ش در تشکیل وزارت عدلیه فعالیت میکرد. همچنان نخستین قانون تنظیم امور څارنوالی در سال ۱۳۴۳ هـ.ش تدوین و در جریدهٔ رسمی نشر گردید.

وزارت عدلیه

[illegible] و قانون جریدهٔ رسمی در اولین شماره آن به نشر رسید که [illegible] وزارت [illegible] و [illegible] یوسف (روستار) بود.

ادارهٔ قضایای حکومت در سال ۱۳۴۳هـ. ش در چوکات وزارت عدلیه تأسیس گردید تا از منافع مادی و معنوی حکومت در برابر اشخاص دفاع نماید و به خاطر تنظیم بهتر امور مربوط، قانون اداره قضایای حکومت در همین سال نافذ و در جریدهٔ رسمی شماره (۱۷) نشر گردید.

ادارات فتوی و تقنین نیز در سال ۱۳۴۳هـ. ش در چوکات وزارت عدلیه تأسیس گردید، ادارهٔ فتوی وظیفهٔ اعطای مشوره در مسایل حقوقی به حکومت، وزارت ها و ادارات مربوط آن و مؤسسات عامه و اظهار نظر در مورد تعهدات دولت راجع به استفاده از منابع و مرافق عامه و سرمایه های طبیعی را بر عهده داشت و ادارهٔ تقنین وظیفهٔ طرح، تسوید و تدقیق قوانین، مقرره ها، تنظیم قواعد، اسناد و مدارک حقوقی بینالدول، مطالعه منظم و مستمر قوانین و مقررات جهت رفع تناقضات و پیشنهاد تعدیلات آنها غرض طی مراحل به مقامات ذیصلاح و نشر هرگونه کتب و رساله جهت شرح قوانین و تطبیق مؤثر آنها را بر عهده داشت.

از سوی هم، در ماه عقرب سال ۱۳۴۳هـ. ش ادارهٔ مرکزی حقوق از وزارت داخله جدا و با وزارت عدلیه مدغم گردید و در ولایات و ولسوالی ها به محاکم تعلق گرفت؛ ولی در سال ۱۳۴۶ هـ. ش دوباره تحت امر ولایت قرار داده شد، این اداره بعداً به ریاست ارتقاء نمود که در هر ولایت تشکیل آن به سطح ریاست و در ولسوالی ها به سطح مدیریت به میان آمد.

همچنان بر اساس فرمان شماره (۲۰۶۹) مؤرخ ۱۳۴۶/۵/۱۸ هـ. ش ادارهٔ روابط پارلمانی نیز در چوکات وزارت عدلیه تأسیس گردید.

در همین حال، مجلهٔ الفلاح تا نزدیک سال های دهه چهارم نظام سلطنتی به مدیریت مسئولی عبدالکریم گداء، محمدشاه ارشاد، محمدیعقوب کمک، اکادمیسن عبدالاحد عشرتی و محمد اکرم عبقری و از سال ۱۳۴۲هـ. ش به مدیریت مسئولی عبدالواحد وجدانی و سمندر غوریائی به نام نیاو و چندی بعد قضاء و سپس عدل و اکنون به نام مجلهٔ عدالت به عنوان بزرگترین مصدر خدمات علمی و فرهنگی به نشر میرسد.

تشکیل وزارت عدلیه از سال ۱۳۴۹ الی سال ۱۳۵۲هـ. ش:

تشکیل وزارت عدلیه در این دوره شامل؛ وزیر، معین، مدیر قلم مخصوص، رئیس عالی ځارنوالی، رئیس جمعیت العلماء، رئیس عمومی تقنین، رئیس قضایای حکومت، مدیر عمومی تفتیش، مدیر حقوق مرکز، مدیر ارتباط خارجه، مدیر جریدهٔ رسمی، مدیر عمومی ثبت اسناد و املاک بود و ادارهٔ دارالتأدیب نیز در سال ۱۳۴۹هـ. ش در چوکات این وزارت تأسیس گردید.

در دورهٔ سلطنت اعلیحضرت محمد ظاهر شاه، اشخاص ذیل به حیث وزرای عدلیه ایفای وظیفه مینمودند:

فضل عمر مجددی، میر عطا محمد حسنی، میرسید قاسم خان، سیدعبدالله خان، سید شمس الدین مجروح، داکتر عبدالحکیم طیبی، داکتر محمد حیدرخان، داکتر محمد احسان ترهکی، پوهاند محمد اصغر، پوهندوی عبدالستار سیرت و محمد انور ارغندیوال.

تشکیل وزارت عدلیه در سال ۱۳۵۲ الی سال ۱۳۵۷ هـ. ش:

بعد از تأسیس جمهوریت به رهبری شهید محمد داوود خان دستگاه قضائی کشور بر اساس فرمان شماره (۳) مؤرخ ۴ اسد ۱۳۵۲ هـ.ش، تحت نام شورای عالی قضاء با وزارت عدلیه ادغام گردید که در رأس آن دکتور عبدالمجید به حیث وزیر عدلیه، لوی ځارنوال و رئیس شورای عالی قضاء قرار داشت، همچنان مولوی عبدالبصیر رئیس تمیز، داکتر سعید افغانی رئیس محکمهٔ قضات، سمیع الدین ژوند معین وزارت عدلیه و عبدالهادی هدایت مرستیال لوی ځارنوالی منحیث اعضاء مجلس عمومی، داکتر عنایت الله ابلاغ منحیث منشی شورای عالی قضاء و غلام علی کریمی و سپس محمد انور واحدی به عنوان آمر عمومی اداری قضاء ایفای وظیفه مینمودند.

تشکیل وزارت عدلیه در این دوره شامل؛ وزیر، معین، رئیس ذاتیه قضاء، رئیس دارالانشاء، رئیس تحریرات و مراقبت قضاء، رئیس وثایق و ثبت اسناد، رئیس اداری قضاء، رئیس عمومی تقنین، رئیس قضایای حکومت، رئیس جمعیت العلماء، رئیس دارالتأدیب، رئیس عمومی حقوق، آمر عمومی اداری قضاء و مدیر عمومی تحریرات؛ ادارهٔ عالی اوقاف، محکمه اختصاصی پولیس، ادارهٔ تفتیش قضائی، ادارهٔ تدقیق و مطالعات و ادارهٔ عالی لوی ځارنوالی بود.

در این هنگام، پوهاند وفی الله سمعی به حیث وزیر و لوی ځارنوال و سمیع الدین ژوند به حیث معین این وزارت، ایفای وظیفه مینمودند.

تشکیل وزارت عدلیه از سال ۱۳۵۷ الی سال ۱۳۶۸ هـ. ش:

تشکیل وزارت عدلیه در این دوره شامل؛ وزیر، معین، رئیس عمومی تقنین، رئیس قضایای حکومت، رئیس دارالتأدیب، رئیس عمومی حقوق و مدیر عمومی تحریرات؛ ادارهٔ عالی لوی ځارنوالی و ادارهٔ عالی اوقاف بود.

در این دوره، عبدالحکیم شرعی جوزجانی به حیث وزیر و لوی ځارنوال و محمد اکرم عبقری به حیث معین این وزارت، ایفای وظیفه مینمودند.

در سال ۱۳۵۸هـ. ش دستگاه قضاء از وزارت عدلیه جدا گردید و ریاست ستره محکمه که در رأس آن نظام الدین تهذیب قرارداشت بار دیگر به حیث رکن مستقل دولت به میان آمد.

در دورهٔ حفیظ الله امین، عبدالرشید آرین به حیث وزیر عدلیه و لوی ځارنوال ایفای وظیفه مینمود و بعد از ۶ جدی سال ۱۳۵۸ هـ.ش عبدالوهاب صافی و محمد بشیر بغلانی یکی بعد از دیگر سمت این وزارت را بر عهده داشتند.

وزارت عدلیه

دارالتأدیب، رئیس عمومی حقوق، رئیس حقوق ولایت کابل و آمر عمومی قلم مخصوص بود که پوهاند غلام محی الدین دریز به حیث وزیر، محمد سلیم مجاز به حیث معین مسلکی و محمد انور واحدی به حیث معین اداری این وزارت، ایفای وظیفه مینمودند.

تشکیل وزارت عدلیه از سال ۱۳۷۱الی میزان سال ۱۳۷۵هـ. ش:

تشکیل وزارت عدلیه در این دوره شامل؛ وزیر، معین، رئیس عمومی انستیتوت امور قانونگذاری و تحقیقات علمی–حقوقی (تقنین)، رئیس قضایای حکومت، رئیس دارالتأدیب، رئیس عمومی حقوق، رئیس حقوق ولایت کابل، رئیس نشرات و رئیس تحریرات مقام بود.

در این دوره، مولوی جلال الدین حقانی به حیث وزیر این وزارت تعیین گردید؛ ولی مولوی عبدالرحیم اعظمی که به حیث معین وزارت مذکور تعیین گردیده بود، سرپرستی این وزارت را الی ۱۱ جدی سال۱۳۷۲ هـ. ش بر عهده داشت و بعد از آن الی ۵ میزان ۱۳۷۵ هـ. ش قانونپوه معراج الدین خروتي رئیس عمومی انستیتوت امور قانونگذاری و تحقیقات علمی–حقوقی (تقنین)، به عنوان سرپرست وزارت مذکور، ایفای وظیفه مینمود.

تشکیل وزارت عدلیه از سال ۱۳۷۶ الی عقرب سال ۱۳۸۰هـ. ش:

تشکیل وزارت عدلیه در این دوره شامل؛ وزیر، مرستیال وزارت عدلیه در امور ځارنوالی، معین اداری، رئیس عمومی امور قانونگذاری و تحقیقات علمی–حقوقی(تقنین)، رئیس عمومی قضایای امارت، رئیس دارالتأدیب، رئیس عمومی حقوق، رئیس حقوق ولایت کابل، رئیس نشرات و رئیس تحریرات مقام بود.

همچنان بر اساس فرمان شماره (۹۲) مؤرخ ۱۳۷۶/۲/۷ هـ.ش ریاست عشر و زکات نیز در چوکات این وزارت ایجاد گردید.

در این دوره، ملا نورالدین ترابی به حیث سرپرست، مولوی جلال الدین شینواری به حیث مرستیال در امور ځارنوالی و مولوی عبدالحکیم شرعی به حیث معین اداری این وزارت، ایفای وظیفه مینمودند.

تشکیل وزارت عدلیه از اول جدی سال ۱۳۸۰الی سال ۱۳۸۴هـ. ش:

با به میان آمدن ادارهٔ مؤقت مرستیالی وزارت عدلیه در امور ځارنوالی و ریاست عشر و زکات از چوکات وزارت عدلیه حذف گردید.

تشکیل وزارت عدلیه در این دوره شامل؛ وزیر، معین مسلکی، معین اداری، رئیس عمومی انستیتوت امور قانونگذاری و تحقیقات علمی–حقوقی، رئیس عمومی قضایای دولت، رئیس دارالتأدیب، رئیس عمومی حقوق، رئیس حقوق ولایت کابل، رئیس نشرات و رئیس دفتر مقام بود.

از سوی هم، در سال ۱۳۸۱ هـ. ش ریاست سازمان های اجتماعی و احزاب سیاسی از چوکات ستره محکمه جدا و با این وزارت مدغم گردید. به همین ترتیب ادارات محابس و توقیفخانه ها نیز در مرکز و ولایات با تشکیل و بودجه آن بر اساس فرمان شماره (۳) مؤرخ ۱۳۸۲/۱/۱۰ هـ.ش از چوکات وزارت امور داخله جدا و با این وزارت الحاق گردید.

در این دوره، قانونپوه عبدالرحیم کریمی به حیث وزیر، داکتر محمدقاسم هاشمزی به حیث مشاور و معین مسلکی و قانونپوه محمد اشرف رسولی به حیث معین اداری وزارت مذکور ایفای وظیفه مینمودند.

تشکیل وزارت عدلیه از سال ۱۳۸۴ الی سال ۱۳۸۷ هـ. ش:

تشکیل وزارت عدلیه در این دوره شامل؛ وزیر، معین مسلکی، معین اداری، رئیس عمومی انستیتوت امورقانونگذاری و تحقیقات علمی-حقوقی، رئیس عمومی قضایای دولت، رئیس عمومی حقوق، رئیس پلان و پالیسی، رئیس عمومی محابس و توقیفخانه ها، رئیس عمومی مراکز اصلاح و تربیت اطفال، رئیس مرکز اصلاح و تربیت اطفال ولایت کابل، رئیس تفتیش داخلی، رئیس اداری، رئیس نشرات، رئیس انسجام، بررسی و ثبت سازمان های اجتماعی و احزاب سیاسی و رئیس دفتر مقام بود.

از سوی هم، در سال ۱۳۸۶ هـ. ش ریاست مساعدت های حقوقی از چوکات ستره محکمه جدا و با این وزارت مدغم گردید.

در این دوره، قانونپوه سرور دانش به حیث وزیر، داکتر محمد قاسم هاشمزی به حیث معین مسلکی و پوهاند میرحیات الله پاچا الهاشمی به حیث معین اداری این وزارت، ایفای وظیفه مینمودند.

تشکیل وزارت عدلیه از سال ۱۳۸۷ الی سال ۱۳۹۱ هـ. ش:

تشکیل وزارت عدلیه در این دوره شامل؛ وزیر، معین مسلکی، معین اداری، رئیس عمومی انستیتوت امورقانونگذاری و تحقیقات علمی-حقوقی، رئیس عمومی قضایای دولت، رئیس عمومی حقوق، رئیس عمومی مساعدت های حقوقی، رئیس پلان و پالیسی و ارتباط خارجه، رئیس عمومی محابس و توقیف‌خانه‌ها، رئیس عمومی مراکز اصلاح و تربیت اطفال، رئیس مرکز اصلاح و تربیت اطفال ولایت کابل، رئیس تفتیش داخلی، رئیس مالی و اداری، رئیس نشرات، رئیس عمومی انسجام، بررسی و ثبت سازمان های اجتماعی و احزاب سیاسی، رئیس منابع بشری و رئیس دفتر مقام بود.

در این دوره، ځارنپوه حبیب الله غالب به حیث وزیر، داکتر محمد قاسم هاشمزی به حیث معین مسلکی و قانونپوه سیدیوسف حلیم به حیث معین اداری این وزارت ایفای وظیفه مینمودند و بعداً قانونپوه سیدیوسف حلیم به حیث معین مسلکی و عبدالقادر عدالتخواه به حیث معین اداری این وزارت تعیین گردیدند.

تشکیل وزارت عدلیه از سال ۱۳۹۱ الی سال ۱۳۹۳ هـ. ش:

وزارت عدلیه

عمومی مراکز اصلاح و تربیت اطفال، رئیس مرکز اصلاح و تربیت اطفال ولایت کابل، رئیس تفتیش داخلی، رئیس مالی و اداری، رئیس نشرات، رئیس عمومی انسجام، بررسی و ثبت جمعیت ها و احزاب سیاسی، رئیس منابع بشری و رئیس دفتر مقام بود.

از سوی هم، در سال ۱۳۹۱ هـ. ش آمریت واحد جندر در تشکیل این وزارت تزئید، اما ریاست عمومی محابس و توقیفخانه ها از تشکیل وزارت مذکور جدا و با وزارت امور داخله مدغم گردید.

در این دوره، څارنپوه حبیب الله غالب به حیث وزیر این وزارت تعیین شد که در اخیر سال۱۳۹۲ هـ. ش نسبت سکته مغزی وفات نمود و قانونپوه سیدیوسف حلیم به حیث معین مسلکی و سرپرست و سیدمحمد هاشمی به حیث معین اداری این وزارت، ایفای وظیفه مینمودند.

تشکیل وزارت عدلیه از سال ۱۳۹۳ الی سال ۱۳۹۴ هـ. ش:

تشکیل وزارت عدلیه در این دوره شامل؛ وزیر، معین مسلکی، معین اداری، رئیس عمومی انستیتوت امورقانونگذاری و تحقیقات علمی-حقوقی، رئیس عمومی قضایای دولت، رئیس عمومی حقوق، رئیس عمومی مساعدت های حقوقی، رئیس پلان و پالیسی، رئیس عمومی محابس و توقیفخانه ها، رئیس عمومی مراکز اصلاح و تربیت اطفال، رئیس مرکز اصلاح و تربیت اطفال ولایت کابل، رئیس تفتیش داخلی، رئیس مالی و اداری، رئیس نشرات، رئیس عمومی انسجام، بررسی و ثبت جمعیت ها و احزاب سیاسی، رئیس منابع بشری و ریاست دفتر مقام بود.

در این دوره، قانونپوه سیدیوسف حلیم به حیث معین مسلکی و سرپرست و سیدمحمد هاشمی به حیث معین اداری این وزارت، ایفای وظیفه مینمودند.

تشکیل وزارت عدلیه از سال ۱۳۹۴ الی سال ۱۳۹۹ هـ. ش:

تشکیل وزارت عدلیه در این دوره شامل؛ وزیر، معین مسلکی، معین اداری، رئیس عمومی انستیتوت امورقانونگذاری و تحقیقات علمی-حقوقی، رئیس عمومی قضایای دولت، رئیس عمومی حقوق، رئیس عمومی مساعدت های حقوقی، رئیس پلان و پالیسی، رئیس عمومی محابس و توقیفخانه ها، رئیس عمومی مراکز اصلاح و تربیت اطفال، رئیس مرکز اصلاح و تربیت اطفال ولایت کابل، رئیس تفتیش داخلی، رئیس مالی و اداری، رئیس نشرات، رئیس عمومی انسجام، بررسی و ثبت جمعیت ها و احزاب سیاسی، رئیس منابع بشری و رئیس دفتر مقام بود.

همچنان در سال۱۳۹۵هـ. ش بست معاونیت ریاست عمومی انستیتوت امور قانونگذاری و تحقیقات علمی-حقوقی، در سال ۱۳۹۶ هـ. ش ریاست ارتباط خارجه، در سال ۱۳۹۷ هـ. ش ریاست حمایت از حقوق بشر و در سال ۱۳۹۸هـ.ش بست معینیت امور اجتماعی نیز در چوکات این وزارت ایجاد گردید. از سوی دیگر، در سال ۱۳۹۶هـ. ش ریاست تهیه و تدارکات به آمریت تهیه و تدارکات تنزیل شد.

در سال ۱۳۹۸هـ.ش داکتر عبدالبصیر انور به حیث وزیر، محمد قاسم حلیمی به حیث معین مسلکی، سید محمد هاشمی به حیث معین اداری و داکتر ذکیه عادلی به حیث معین امور اجتماعی این وزارت، ایفای وظیفه مینمودند.

تشکیل وزارت عدلیه از سال ۱۳۹۹ الی سال ۱۴۰۱ هـ. ش:

تشکیل وزارت عدلیه در این دوره شامل؛ وزیر، معین مسلکی، معین اداری و مالی، رئیس عمومی انستیتوت امورقانونگذاری و تحقیقات علمی-حقوقی، رئیس عمومی قضایای دولت، ریاست عمومی حقوق، رئیس عمومی مساعدت های حقوقی، رئیس پلان و پالیسی، رئیس تفتیش داخلی، رئیس مالی و اداری، رئیس نشرات و ارتباط عامه، رئیس عمومی انسجام، بررسی و ثبت جمعیت ها و احزاب سیاسی، رئیس ارتباط خارجه، رئیس منابع بشری، رئیس حمایت از حقوق بشر و رئیس دفتر مقام بود.

از سوی دیگر، در سال ۱۳۹۹هـ. ش ریاست عمومی مراکز اصلاح و تربیت اطفال و ریاست مرکز اصلاح و تربیت اطفال ولایت کابل از تشکیل این وزارت جدا و با ریاست عمومی امور زندان ها مدغم گردید.

در این دوره، قانونپوه فضل احمد معنوی به حیث وزیر، قانونوال عبدالمجید غنیزاده به حیث معین مسلکی، گل محمد گلزی به حیث معین اداری و داکتر ذکیه عادلی به حیث معین امور اجتماعی این وزارت، ایفای وظیفه مینمودند.

تشکیل وزارت عدلیه از سال ۱۴۰۱ الی سال ۱۴۰۴ هـ. ش:

تشکیل وزارت عدلیه در این دوره شامل؛ وزیر، معین مسلکی، معین اداری و مالی، رئیس عمومی امورقانونگذاری و تحقیقات علمی- حقوقی، رئیس عمومی قضایای امارت، رئیس مساعدت های حقوقی، رئیس پلان و پالیسی، رئیس تفتیش داخلی، رئیس اداری و مالی، رئیس نشرات و ارتباط عامه، رئیس عمومی انسجام، رئیس امور کارکنان، رئیس دفتر مقام، رئیس وکلای مدافع، رئیس دعوت و ارشاد و سکرتریت کمیسیون جلوگیری از غصب زمین و استرداد زمین های غصب شده میباشد.

از سوی دیگر، ریاست احزاب سیاسی، ریاست حمایت از حقوق بشر و آمریت واحد جندر از تشکیل این وزارت حذف گردید و در سال ۱۴۰۲ هـ. ش ریاست عمومی حقوق مرکز و ریاست حقوق ولایت کابل از تشکیل این وزارت جدا و با ستره محکمه مدغم شد.

در این دوره، مولوی عبدالحکیم شرعی به حیث وزیر، شیخ مولوی عبدالکریم حیدر به حیث معین مسلکی و مولوی عبدالغنی فایق به حیث معین اداری و مالی این وزارت، ایفای وظیفه مینمایند.

وزارت عدلیه

طرزالعمل انسجام وکلای مدافع

جمعیت‌ها، اتحادیه و بنیادهای خیریه دارای جواز

جدول شهرت عریضه نویسان

گزارش‌ها و پلان‌ها

رهنمای معاملات دارای جواز و ملغی شده

فهرست عریضه نویسان و جایدادهای تحت تضمین

کنوانسیون‌های بین المللی دسترسی به حقوق بشر

اصولنامه‌ها ونظام نامه‌ها

قانون اساسی

دیتابیس قوانین

طرزالعمل رسیدگی به عرایض و شکایات اشخاص

فهرست عمومی وکلای مدافع (شامل تمامی ولایات)

وزارت عدلیه

آدرس: ناحیه ششم - غرب قصر دارالامان کابل افغانستان.
ریاست مساعدت های حقوقی.
آدرس: ساختمان سابق وزارت عدلیه واقع پشتونستان وات - مقابل فروشگاه.
ایمیل: info@moj.gov.af
ساعت‌های کاری: ۸:۳۰ صبح الی ۳:۳۰ بعد از ظهر(پنج‌شنبه الی ۱:۳۰)

شماره رایگان: (۱۸۸)مشوره‌های شرعی و حقوقی وزارت عدلیه

(0)202526849

Copyright © 2019 | MOJ. All Rights Reserved

English | پښتو